

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre
2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petítor egyszer
9 kr., többszöri hirtetésnél 7 kr., Bélyegdíj
30 kr.

Nyiltér petítora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentetlen leveleket
csak ismert kezektől fo-
gadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap.

A tüzrendőrségről szóló szabályrendelet.

A cultura terjedésével az államfeladatok köre is mindinkább tágul. — Az államhatalom eszelekvőségét mind több és több irányban fejti ki. — Oly feladatok megoldásával is foglalkozik, melyek bizonyos mértékben a polgárok magán gazdasági viszonyait, tevékenységét érintik és az államhatalmi gyámkodás tüneteit nem egészen nélkülözik. —

Minden haladásnak a cultura terén az anyagi jólét képezi alapját. — Az államhatalom feladatában áll tehát mindazon intézményeket létesíteni, melyek a polgárok anyagi jólétét előmozdítják, és másrészt a jogosan szerzett javak élvezetét és a vagyon megtartását biztosítják. —

Ez utóbbi az államhatalom közrendészeti tevékenységét teszi szükségessé. —

Ennek egyik ága: a vagyonbiztonsági policia, amely a vagyon esorbításoknak akarja elejét venni, akár véletlen eset (gondatlanság, vigyázatlanság, könnyelműség), akár roszakarat (tolvajlás, rablás, gyújtogatás) szolgál azoknak alapjául.

A vagyonbiztonsági policiához tartozik a polgárok vagyonának tűzveszély ellenében való oltalmazása, biztosítása is. —

Tűzveszély keletkezésének sokféle oka lehet. De ha valamelyik vidéken igen gyakori a tűzveszély, úgy az legtöbb esetben bizonyos rossz szokásokra vezethető vissza. — Ezek azonban az államterületén belül, — egy nagyobb államot véve alapul, nagyon különbözők lehetnek. — miért is mindegyiket felölölő törvényt alkotni a lehetetlennel határos. —

Az államakaratnak csak az alapelveket kell megállapítania, míg azok keretén belül a részletezés az önkormányzati testeket illeti. — Ily módon a törvényhozó testület sok idő s munka pazarlástól kíméltetik meg, a polgárok pedig nem fognak görnyedni egy, a viszonyoknak sok tekintetben meg nem felelő törvény nyomása alatt. —

„Zalamegye“ tárcája.

SZEPTEMBER.

Utolsó erőfeszítéseket tesz a nyári napsugár, hogy meg ne hazudtolja a kalendárium-csinálót, aki azt írja, hogy szeptemberben végződik a nyár.

Bizony csak a vénasszonyok nyara ez!

Néhanapján még izzadni is lehet szeptemberben, de bizony csak langyos időszak járja általában. A mező fakó zöldjébe sárga fűszál is vegyül, mint Hermán Ottó írja egyik szép szórójában, valamint az ősz szálak az agglégény szakállába. —

Szeptember szelíd, csendes természetű, kellemes hónap; sajtyszerű elegikus hangulat lepi meg az embert. E hangulat okát keresve, utalhatunk Tompa Mihálynak e gyönyörű strófájára:

Őszi tájnak hervadása,
Őszi napfény ragyogása!
Hervadásból, fényből támad
Lelkemen e kedves bánat . . .

A mező le van tarolva, vagy éppen újra szántva. Még csak a kapásnövények vannak hátra, de ezeknek a szüretelése már jobbadán őszi munkát. S ha még a szőlőszedést, a valódi szüretet hozzávesszük, meg az őszi gyümölcsfajokat is betakarítottuk, ugyancsak kopár marad a természet tenyésztő országa. —

Most más munkálatok veszik kezdetüket. A szellemi élet kezd föllendülni. Tudományos munkálatok, politikai élet, törvénykezés stb. kerülnek újból napirendre. Nyaralókból és fürdőkből, utazásokból és kirándulásokból újult erővel tért vissza mindenki. Egyszerre megnéptelenednek a fürdőhelyek s egy évi pihenő vár a tessedző hullámokra is. Egyébiránt bajos eldönteni a fürdőzés igazi hatását; a fürdő, ép úgy, mint a bor, ronthat és építhet egyaránt. Még a szerelmet sorozzák e két fluidumhoz: —

Magyarország törvényhozása az 1879. évi XL. t. c. 141. §-ában megállapította a büntetés nagyságát, melyvel azon egyén sújtandó, ki a tűzveszély kiűtésének vagy terjedésének megállítására céljából kiadott szabályokat megszegi, de ezen szabályok megalkotását az önkormányzat organumaira bízta. — Törvényhozásunk ezen böles intézkedése garantiát nyújt arra nézve, hogy a törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok viszonyaiknak megfelelőleg fogják a tűzrendészeti terelni és leginkább a tűzveszély keletkezésének megakadályozására szolgáló, célirányos tüzrendőri szabályokat hoznak. —

Megyénkben a tüzrendőrségről szóló szabályrendelet alkotása most van folyamatban. —

A törvényhatósági bizottságnak május hónapban tartott közgyűlésén lett a tervezet bemutatva, a közgyűlés elhatározta, hogy a szükséges alaposság elérhetése céljából az a legközelebbi közgyűlésén fog csak tárgyalatni.

A „Zalamegye“ 30-ik számában megjelent ezen tervezet s így a nagy közönségnek be van mutatva. — Meg van tehát a lehetőség, hogy a tervezet esetleges hiányaira a sajtó az illetékes körök figyelmét felhívja. —

Nem célom a tervezet pontonként bírálat alá venni, hisz arra időm s erőm elégtelen, csak azt kívánom megjegyezni, mi a szabályrendeletben változtatandó s ami abba szerintem felveendő volna. —

A tervezet 24. §-ában a következő foglaltatik: „Az éji örök szabályszerű kirendelése, valamint a felügyelet az iránt, hogy a kirendelt örök rendesen teljesítik-e kötelességüket. — a községbíró kötelessége, ki annak elmulasztása esetén, az 1876. évi V. t. c. 18. és következő §§-ai értelmében büntetendő.“

A községbíró a községi, úgy az átruházott állami s a közigazgatás különböző ágaihoz tartozó teendővel oly amnyira el van halmozva, hogy nem látszik méltányosnak előttem a kirendelt örök feletti felügyeletet kizárólag reá bízni. — A kirendelés őt illetheti, illetőleg az ő kötelessége lehet, de az ellenőrzés terhet vé-

leményem szerint nagyon is méltányos volna az egész előljárásságra bízni. —

A sorrendet, melyben az előljárásság tagjai a felügyeletet gyakorolják, természetesen maguk a községek állapítanak meg.

Ugyanezen §-ban meg van állapítva az éji örök minimális száma, de nincsen gondoskodva a legkisebb életkorról. — Pedig ki a vidéken megfordult, tapasztalhatta, hogy igen gyakran egész gyermekek teljesítik az éji őrszolgálatot. — Tapasztalható továbbá, hogy sok helyen hülék, bányák alkalmaztatnak. — Mind az egyik, mind a másik ellenkezően a céllal, ezekre a szabályrendeletnek okvetlenül ki kellene terjeszkednie. —

Legtöbb helyen a hamut a trágyatelepre szokták hordani. Száraz, meleg, szeles időben ez igen veszélyes, miért is ez ellen is kellene a szabályrendeletnek rendelkeznie. —

Éltetendő volna a gyűlékony anyagokkal megrakott szekereken a dohányzás. — Nagy szélben az utcán a dohányzást, különösen oly községekben, melyekben az épületek nincsenek tűzmentes tetővel ellátva, egyáltalán tilosnak kellene kimondani; — ilyenkor hivatva volna a község egyik másik tagját kiküldeni, aki szigorúan felügyelne arra, hogy ezen rendelkezés pontosan betartassék. —

És végül még egyet kívánok felhozni. — Muraközben sok helyen a len- és kender törésnél illetve szárogatásnál olyan eljárás dívik, mely tüzrendőri tekintetben egyáltalán meg nem tűrhető. —

A nagyjából megtisztogatott kender s lent ugyanis sok helyen a konyha kemencébe tömik szárogatás végett s törésközben pamatonként szedik onnét elő. — Ha még oly tisztán ki volt is seperve berakás előtt a kemence, egy két szikra még mindig marad benne, az a kender illetve len közé veheti magát s könnyen megtörténhetik, hogy az a szabad levegőn fellobbanik s miután a török legtöbb esetben az eresz alatt vannak felállítva, készen a szerencsétlenség. — De megtörténhetik az is, hogy a ke-

bruder-poharat emelgetik, s addig ismerkednek, míg végre a régi barátok sem ismerik meg egymást. —

— Jó, hogy ezt nem mondhatni valamennyiről! —
„Fütyöl a szél, az idő már őszre jár“; ezt illusztrálja a kipörkölt fű is ott az elfakult mezőn. Őszül maga a természet is, csak úgy, mint az ember, ha megjött az ideje.

Mindazonáltal elmondhatni, hogy az ősz Magyarországnak legbajosabb évszaka, mivel ez jelenik meg legtermészetesebb, legvalódiabb formájában. Sohasem csalódnunk benne, mindig őszinte.

Költői szépségekben is elég gazdag; a virágok pompája és száma napról-napra fogy, kivéve a tűnérdék válfajú őszi rózsát, vagy gerepessint, mely bevárja az erősebb fagyokat; de ha virág nincs, van e helyett jobbnál-jobb gyümölcs. Hiszen igazi jó gyümölcsöt csakis ősszel lehet enni. Aki fákat tenyésztett, az most megmérhetlen kamatokat nyer abbéli fadarozásáért. Nagyon böles apa volt az, aki testamentomába ezt írta: „Ültess fát fiam, az nől, amíg te alszol!“

De szép tanács, de szép örökség!
Szeptember a naturális regényességet is végső határain láttatja. Még látunk idylli sétákat, andalgó párokat; még esténként nyitott ablakon át halljuk a zongoraszót, utcahosszant, itt Schubert Ständchenjét, amott Bellini Sonnambuláját, vagy Plotow Árvarózsáját hallhatod; odább meg valaki a Kéknefelejes régi ütemeit egyeztetni össze a hús őszi fuvaltal szelíd zsongásával; amott az utcasarkon pedig bánatosan hangzik fel az a szép, dunántúli természetű: „Sír a kis lány a Balaton partján“ . . .

Mindazonáltal a csapongó jókedv átmege valami melabús, boldogító, higgadtan eszmélő kedélyhangulatba, amelyet csak az itt-ott már megkezdett szüreti vig napok tesznek változatosabbá.

Szeptember a polgári év kilencedik hónapja; a régi évben, mely márciussal kezdődött, a hetedik helyen következett; így neve is a latin septem hét-ből származik. Őszelő-nek azért nevezetetik, mivel e hónap-

Balnea, vina, Venus corrumpunt corpora nostra:

Ad vitam faciunt: balnea, vina, Venus. —

Magyarul ilyenformán esnek:

Fürdő, bor, szerelem senyvesztik testi erődet:

Uj életre derít: víz, szerelem, meg a bor. —

No, mindegy. Talán éppen ezen kettős oldalánál fogva örönd mind a három örökös kedveltségnek. Divatban is marad mind a három, míg csak emberek élnek a földön. —

Milyen is volna az élet ezek nélkül? . . .

Szeptemberrel veszi kezdetét az iskolai év is. A múzsafiak alázatos képpel, türelmes lélekkel jelennek meg a beiratáson. Erősen fültett jó szándék vezérli legelső lépteiket, hogy: de bizony, ez évben jobban kell annak menni! Üres még a katalógus minden studium-rovata, de nem is irnak abba a professzorok 1-nél egyebet, no, legfőjebb néha-néha 2-t, mert ez még megjárja! —

Megkondul a „secundus“-csengettyű, megkezdődnek az előadások, szurkol a diák: no csak még ma ne, csak még ez egyszer sikerüljön „kidrukkolni“ a veszedelmet, — holnapra majd másképp lesz az . . .

Hja, de az ember fiát üldözi a „pech“, felhivatik, domine szóval, — s uram fia! a legelső kalkulát: elégtelen . . . De hát egy secunda nem a világ! gondolja a lesújtott nebulo. Ezt még kiheveri az ember. Pedig hát később sem igen töri magát az előre álmodott 1-ért.

Kár is azt előre felfogadni, mert éppen akkor nem lesz belőle semmi. Jobb inkább lenyugvása után diesérni a napot, amikor van rá elegendő ok. Számolni idővel és körülményekkel! ez az, ami meghozza a sok 1-et.

A mamák otthon sirnak-rínak, hogy szegény fiukat most már egész karácsonyig nem is látják; mennyit kell szegénynek tanulni, szenvedni! Tán éppen most is, az éj késő óráiban, fön virraszt szegény gyerek, könyvei mellett . . .

Az ám. Éppen most tartják az ismerkedési estélyt valami félreeső kis bormérésben. Studium helyett a

mencében gyullad meg a felhalmozott anyag, szétveti a kemencét, vagy kilángol a száján s meg van a tüzvész. —

A tüzrendőrségről szóló szabályrendeletnek az ellen is kellene intézkednie, kellene pedig annyival is inkább, mivel Muraközben már több esetben a tüzvész keletkezésének oka erre volt visszavezethető és mivel ezen esztelen eljárás mellett sok békés polgár éji nyugalma is zavarva van; ugyanis hol ezen eljárás van dívatban, ott a nagy zajt okozó török éjjel működnek. —

A közlött szabályrendeleti tervezetre vonatkozólag részemről ezeket a létesítendő szabályrendeletnek mintegy kiegészítéseül abba felvétel végett ajánlani kötelességemnek ismertem. —

Lehet, hogy az illetékes körök azokat célirányosoknak találva, az ügy eldöntésekor jelen cikk keretében foglalt javaslataimat bőles megfigyelésük tárgyává teendik s azokat a szabályrendeletbe fel is veszik, miáltal felszólalásomnak tulajdonképi célját sikerülend elérnem. Ha pedig esetleg feleltük napirendre térnek, úgy megnyugtat lelkiismeretem, hogy önmagam részéről a kifizetőt cél sikeresebb elérhetése szempontjából amit tenni lehetett, megtettem.

Szmodits Viktor.

A zalamegyei gazdasági egyesület hivatalos értesítője.

Jegyzőkönyve

a „nagy-lengyel vidéki gazdakör“ 1886. évi szeptember hó 5-én Nagy-Lengyelben tartott rendkívüli közgyűlésének.

Jelenvoltak: Skublics Jenő elnök, Horváth Alajos h. elnök, Fitos Márton jegyző, Gaál Ferenc pénztárnok, Maicz János, Strausz Sándor, Bándy László, Rózsás Sándor, Szabó Miklós rendes tagok s a gazdakörnek 35-40 évdíjas tagja.

Elnököl Skublics Jenő ur örömmel üdvözlőlvén a körnek régtől látott tagjait, a közgyűlés első tárgyaként a munkatervezetben felvett marhadíjazás fontosságát általánosságban hangsúlyozva, annak folyó szeptember hó 19-én Nagy-Lengyelben történetű megváltása egyhangulag kimondatott, — s az anyaez egyesületnek egy küldöttség által leendő képviseltetése végett a zalamegyei gazdasági egyesület elnöksége felkérte határozatott.

A díjazás 1 évestől 3 éves üsző és ökör tinók részére tartatik olyképen, hogy külön az üsző és külön az ökör tinók díjazására

egy I. rendű 2 drb 10 francos arany
II. „ 1 drb 10 „
III. „ 1 drb ezüst 2 forintos
és IV. „ 1 drb „ 1 „

díj adatik oly megjegyzéssel, hogy azon bárki — tehát nem egyesületi tag is — részt vehet és díjazható.

A bíráló bizottság tagjaitul megválasztottak: elnöknek Skublics Zsigmond ur, tagoknak Strausz Sándor, Bándy László, Rózsás Sándor, Györfi József, Boronyák József, Rózsás György, Kutasi István, Waisbecker János, Lukács András, Sipos Agoston, Vas Ferenc, Fábián Mihály, Nagy Ferenc.

A kiállítás körüli teendők teljesítését mult évben Horváth Alajos h. elnök ur volt szíves elvállalni s ez által a kiállítás külső sikerét hathatósan előmozdítani, mely szíves fáradozásáért neki a gazdakör közönete jegyzőkönyvileg tolmácsoltatik, s ugyanannak jelenben leendő szíves teljesítésére újból felkérte határozatott. A kiállításához szükséges díjak beszerzésével a kör pénztárnoka, a díjazandó állatok összeírásával pedig a gaz-

ban veszi kezdetét az ősz, még pedig azon nappal, midőn a nap legmagasabb állásából való visszatérteben az egyenlítő látszólag átmetszi, és addig tart, míg a nap másrészt az ellenkező oldalon a legnagyobb távolságra tér el az egyenlítőtől. Az északi féltekét illetőleg a nap ősszel áthalad a Mérleg csillagzaton szeptember 21. vagy 22-én, a Bükölyön és a Nyílason; a déli féltekére nézve a Kóst, Bikát és Ikreket futja át úgy, hogy az évszak ott akkor a mi tavaszunknak felel meg. Ezekből folyólag nevezik szeptembert *Mérleghavának* is; ezenkívül egyházi elnevezés szerint *Szent-Mihály hava*. Zsidó neve *Ellul*. Szeptember 30-án kezdődik a zsidó *Ujév*, világtérmetése óta 5647-ik. Ugyan e napon kezdődik az új hónap is: *Tisri*, a Ros-hosana ünnepével. Szeptemberben van 30 nap, melyek közül az 1, 15, 18. és 30. szerencsétlen napokká vannak praedestinálva.

E hónap 2-án ünnepeli a magyar haza *Budavár visszavételének* emléknapját, az idén épen a 200-ikat. Igen nevezetes epochája ez történetünknek, sokkal is fontosabb, semhogy jelentőségét a közönséges nyert csaták mérlegével fontolgathatnánk. Szegény hazánk! annyi szenvedés után végre ismét szabadon föllelékezett. S ha elfogulatlanul akarunk itélni, azt a 145 évi sanyargatást Európa keresztény népeiről, s a fejlődő kulturáért kellett elszenvadnunk. Hiszen ilyen harcokat, mint mi, nem küzdött végig egy nemzet sem: egész Európáért a magyar vér folyt! S mi ezért a köszönet? Mindnyáján jól tudjuk, de már szinte megszoktuk. — Voltaire azt mondta, hogy a világon nincs oly szerencsétlen nemzet, mint a magyar nemzet. Ez Széchenyinkre mély hatást tett, épen azért szakított a multtal, hogy a jelen sikereiből mérítsünk erőt az önbizalomhoz és törekvéshez. A külföld elismerése csak gyéren jut ki nekünk, s akkor is megdicsérik vendégszeretetünket, jó borainkat és szép asszonyainkat. Másrészt pedig megítélnek, hogy az önálló haladásban nem vittük többre a kulacsnál, meg a fakilincsnél; de káromkodni, azt

dakör jegyzője és Rózsás Sándor ur egyleti tag bizatnak meg.

A közgyűlés tolyamán elnök ur azon tényt kívánja közgyűlésileg constatáltatni, hogy az újonnan 16 évdíjas taggal belépett Bolla-hida község részére egy konkoly-választó rosta beszerezte, nevezett köz-ég tagjainak használat végett már átadott, kimondatván még határozatilag a közgyűlés nagyobb része által kifejezett azon óhaját, hogy a munkatervezetben jelen évre felvett szecskavágók helyett ez évben egy kézi cséplő gépet szerez be közös használatra, a jövő években pedig fokozatosan a kör vagyoni erejéhez évenként szerzend be egy-egy cséplő gépet azon községei számára, hol a körnek legalább 15 tagja lakik.

A munkatervezetben szintén ez időre felvett ösi bükköny mag beszerzése ez évben szükségessé nem válván, eljettett, de amennyiben a kör pénztára megengedné, helyette egy aranka-tisztító rosta beszerzése mondatott ki.

Ezek után elnök ur a gazdaközönség figyelmét az első magyar általános biztosító társaság jégbiztosítási szövetkezetére felhiva s azt főbb vonásokban előadva, még a jelenvoltagek tagok gyűjtésére buzlitván a közgyűlést bezárja.

Skublics Jenő s. k. Fitos Márton s. k.
elnök. a kör jegyzője.

Magyar gazdák jégbiztosítási szövetkezte.

Az emberi munkásság minden terén többé-kevésbé kifejlődve látjuk az egyesítési törekvést, mely korunk egyik irányos jelét képezi. Alig van egy ága a kereskedelemnek és iparnak, mely a társulás által lendületet nem nyert volna. Hazánk sem zárta el magát ezen eszmének, melynek nyomát találjuk mindenhol a gyakorlati életben. A cél mindig ugyanaz marad, t. i. az erők összefoglalása, csoportosulás által segíteni az egyes osztályok vagy ügyágak bajain hiányait.

Es miután hazánkban a földmívelés képezi a legfontosabb nemzetgazdasági tényezőt, ezen téren kiváló szerepe van hivatva az egyesülés. Alig is van vármegye, hol legalább egy gazdasági egyesület ne léteznék. A gazdaközönség legkiválóbb tagjai által kormányozva, oda törekszik, hogy a gazdaságban mindenemű javításokat hozzon létre, és annak terhein könnyítsen.

Ezen számos gazdasági egyesületek len áll a központban az „Orsz. magyar gazdasági egyesületek“ Budapestben. Mindenki előtt tudva van, mily számos hasznos intézkedés közzönhető ezen egyesületek hazafias működésének.

Tény, hogy azon sok teher mellett, melyek a gazdaközönségre neheznek, a vetéseknél jégkár elleni biztosítása jelentékeny szerepet játszik, mert a gazdára nézve majdnem elodázhatlan szükségét képez. A gazdasági egyesületek ezen általános érdeknél fogva már rég óta foglalkoznak azon eszmével, miként lehetne a földmívelés ezen terhen is könnyíteni. Az első lépés, melyet a gazdasági egyesületek ez irányban tettek, az volt, hogy majdnem kivétel nélkül szerződési viszonyba léptek magyar biztosító társaságokkal. Kétféle előnyt szereztek ezen szerződésekkel: az egyletnek magának gazdasági célokra fordítandó százalékot kötötték ki a befolyt díjakból; és az egyesületi tagoknak bizonyos elengedést a rendes biztosítási díjtételekből.

De a termények fokozatos alábbszállása folytán ezen előnyök ma már elégteleneknek tartatnak. A magyar gazdának, miután csak úgy képes terményeivel sikeresen kilépni a verseny piacára, ha produkcionális költségei mérsékeltek, ezek csökkentésére kellő főfigyelmet fordítani és miután a biztosítási díjak is produkcionális költséget képeznek, ezek leszállítására irányult általános törekvést igazoltnak kell elismerni.

A gazdakörben és a vidéken is, több gazdasági egyesület kebelében gyakori megvitatás tárgyát képezte a biztosítási ügy. Miután a tüzbiztosítási díjak, a jégdíjakkal arányosítva, csekélyek és a gazda évi kiadását nem terhelik érzékenyen, első sorban a jégbiztosí-

legjobban tudunk, mert még a szentírásunk is szitkozódik. Ha tréfálni akarunk, megemlíteném azt a bizonyos német tudóst, aki a magyar biblia láttára fölkiáltott: „Ist das ein verfluchtes Volk! Selbst in seiner Bibel ist schon das zweite Wort ein teremtete!“

Elég ez is itéleteik alaposágának illusztrálásául. 2-ika nevezetes napja a németeknek és franciáknak is; győző és legyőzött egyaránt örömmel gondol az 1870. évi szept. 2-ikára, *Sedanra*.

7-ike történetünk egyik legdicsebb epizódjára, *Szigetvár* hősi védelmére, *V. Zrínyi Miklós* és vitéz csapatának örökemlékezetű halálára emlékeztek. (1566).

8-ika ker. katolikus ünnep, *Kisasszony napja*, tulajdonképen Szűz-Mária születésnapja, (Kr. e. 21-ben), a 8-ik századtól kezdődőleg ünnepeltetik. Az ezen ünnepet követő vasárnapra szokott esni Mária neve napja.

A 14-én ünnepli a kath. egyház (most már csak a misében) *Keresztfelmagasztalás* napját annak emlékére, hogy az Üdvözítő keresztfáját sikerült visszatoglatni a perzsáktól, akik azt elrabolták. 628-ban Heraklius császár alatt nagy pompával újra felállítottat, s innen datálható ezen ünnep. Egész a 8-ik századik együtt ünnepeleik ezzel a Kereszt fölállításának ünnepét is (inventio sacrae crucis), amint ez a gör. kel. egyházban még most is történik, de később a kath. egyház a kettőt egymástól elszakította és a feltalálás ünnepét május 3-ra tette, dacára, hogy a gör. kath. egyház azt március 6-án ünnepli.

Keresztfelmagasztalás napja után eső szerdán, pénteken és szombaton minden évben *kántorbójt* tartatik. (Ilyen négy van egy évben: Hamvazó szerda, pünkösdi, Keresztfelmagasztalása és Luca-nap utáni héten). Valami régi egyházatyja a következő versusban ajánlja a memoriának:

„Post Crucem, post Cineres, post Spiritum atque Luciae.“

Nevezetes hónap ez még arról is, hogy ebben született a két legkiválóbb magyar, nevezetesen a „legnagyobb“, meg aki őt a sorban nyomon követi: Szé-

chényi István gróf és Kossuth Lajos. — Széchenyi születési adataiból ismeretes az idő: 1791. szeptember 23., de Kossuthnak csupán születési évét tudjuk határozottan megjelölni, 1802-t; a napra nézve homályban marad ő maga is, ámbár a hónap nézve szeptember marad, de a napról csak ennyit tud: „19-ike körül.“ Különbözőleg elegendő, hogy névnapja (aug. 25.) ismeretes; az ő nagy emléke így is részestül szép ovatiókban.

Szándékosan választottam az *ovatio* szót, mert triumphussal nem ünnepelehetjük őt többé, ahoz személyes jelenléte igényeltetnék; tehát a távolból ünnepeletés kisebb mérve legyen ovatio, ami voltaképen a római diadalmenetek (triumphus) kisebb fokozata volt, melynél a fővezér gyalog vagy lóháton toga praetextába öltözve myrthus-koszorúval fején vonult be a városba és egy juhott (ovis) áldozott.

A mezei gazdák megfigyelései szerint e hónapban jó idő várható, ha a hónap elején sok futócsillag látszik. Ha harmat nem esik, vagy ha hirtelen eltűnik. Ha az éjjelek hidegek. Ha a nap igen tisztán áldozik le. Ha a tejút az égen szép tisztán látszik. Rosz idő várható, ha a galombok vízben fűrődnek és későn repülnek haza. Ha sok harmat hull és az több órán át esillag a füveken.

„Ha a gyermeknek nyugtalanok éjjel, Házból füst nem oszlik fel s széllel; Ha rokkán szolgaleány álmosul, Ső magában meglátványosul, Lovat bagócsok igen csipkednek, Haragnak, bögnek a tehének; Közel látszik hegy, erdő, liget, S a nap szokás ellen éget; Mindenkor (apámól hallottam) Eső készül, s ritkán is csaldtam.“

A gazda szereti, ha e hónapban minden héten egyszer eső esik.

„Szeptemberi időjárás Bor, buzára istenáldás.“

A gazda szereti, ha e hónapban minden héten egyszer eső esik.

„Szeptemberi időjárás Bor, buzára istenáldás.“

an, mint tapasztalt gazdák, hivatva lesznek a károk felvételénél közreműködni.

Ezenkívül a gazdasági egyesületek elnökségei vagy választmányi tagjai közül az országban körülbelül 60 szakközvetítő elnökül tognak felkérni. A szakközvetítő elnökök, kiknek szintén a szövetség tagjainak kell lenni, vitás kártügyekben a szakközvetítő elnöki tisztjét végzendik. Ezen férfiak legjobban ismernék meg a gazdasági és természetesen a károsult szövetségi tag jogos igényeit méltányosan fogják kielégíteni, de meg fogják védeni a szövetséget is tiszta követelésektől.

A szövetségi tagok 13 évre kötik le biztosításukat a szövetséget, de fenn van tartva részükre azon jog, hogy az évenként változó természeti viszonyokhoz képest minden évben módosíthatják a biztosítandó összegeket. A 12 évi tartam szükségére 29 évi jégstatistikából merített tapasztalatra van tekintet. A statisztika törvényei szerint kell ezen évszám, hogy az egyes években előfordulható veszteségek más évek nyereségei által ellensúlyoztassanak, és hogy a szövetségi üzlet eredményében nyereséggel legyen lezárható.

A szövetség a jelenleg gyakorlatban álló díjszabálynál jelentősen olcsóbb tétel mellett kezdi meg működését. Minél nagyobb lesz a belépők száma és a biztosítási összeg, annál mérsékeltbb lehet a díjgyorság. És miután a szövetség főcélja a magyar gazdáknak a jégbiztosítást mindinkább olcsóbbá tenni, bizton várható, hogy a hazai gazdaközönség, saját jól felgött érdekében, bizalommal fog fordulni a jégbiztosítási szövetséghez.

Egy üdvös mozgalom.

Fenti közleményünk részletesen ismerteti azon üdvös mozgalmat, mely az „Országos gazdasági egyesületeknek a szövetségi ügyben tartott ülése alkalmából a jégbiztosítást illetőleg megindult.

Aki tudja, hogy ép gazda közönségünk részint a réa rótt aránytalanul nagy adók, részint a rossz termés, majd a példátlanul alant álló gabonárák következtében évről évre nyomasztóbb anyagi gondokkal küzd: az kétszeres örömmel üdvözl minden, a gazda közönség érdekeinek előmozdítására irányuló mozgalmat.

Hogy a megpendített eszme nagyon is üdvös s kétségkívül hivatva van a nemzetet zömét képező földmivelő osztály helyzetén részben segíteni s hogy akkörüli gazda közönségünk tömörülni fog, annak egyik bizonyítékát találjuk a zemplénmezei gazdasági egyesület választmányának múlt hó 28-án tartott ülésén e tárgyra vonatkozólag hozott határozatából is, melyet tájékoztatásul szóról szóra közlünk:

„Tárgyaltatt az egyesületi helyettes elnökhöz az I-ő magyar ált. biztosító társaság részéről a jégbiztosítási ügynek reformálása érdekében tett intézkedése, a melynek beható megismertetésére a m. b. társaság igazgatóságának választmányához intézett emlékirata s az azal kapcsolatban az abból folyó törzsbavallás is felolvastattott.

A gazdasági egyesület választmányára köszönettel fogadja az I-ő magyar ált. bizt. társaság igazgatóságának emlékiratával s abból folyólag a jégbiztosításnak a magyar gazdák részére szövetségi alapon való átalakítás módosítatával való szives megismertetését, a melyből meggyőződést szerzett arról, hogy az I-ő magyar bizt. társaságot a jégügynek jelen módon való felkarolására valódi hazafias szándék vezérelte, a mely ügyet, tekintettel arra, hogy a jégbiztosítási szövetséget által a kölcsönös biztosítás elve van érvényre hozva;

tekintettel arra, hogy az I-ő m. biztosító társaság a magyar gazdák segélyére lenni kívánván, a jégbiztosításból származó tetemes nyereseményről az őt nagyra nevelő magyar gazdák javára lemondott, önmagának az ügyek kezeléseért csupán egy csekély jutálékot tartván fen;

tekintettel arra, hogy a károk rendezését a szövetséget és megbízottait közbejöttével kívánja elintéztetni;

tekintettel arra, hogy a szövetséget életbe léptetve alkalmával a gazdák már tényleg csekélyebb díjjal biz-

„Amit augusztus nem főz meg, szeptember nem süti meg“, — tartja a példabeszéd. Amilyen a szeptember, olyan lesz a jövő március.

Hogyha Szent-Egyed napján derült idő volt, négy hétig olyan marad. — Ha az ősz derült, a tél hideg lesz. — Ha nagyon meleg az ősz, hosszú lesz a tél. — Ha a fák nehezen hullatják leveleiket, kemény telünk lesz. — Ha Máténap körül szép idő jár, a következő évben sok bort remélhetni. — Ha e hónapban mennydörög, a jövő évben sok gabona és gyümölcs lesz.

Szeptemberben a takarítás befejezéséhez közelit; ha van még kint zab, búkköny, köles vagy hüvelyes vetemény, azt be kell takarítani, mivel nagyon szükséges, hogy vetés alá szántsunk. Az őszieket el kell vetni, amennyire csak az idő megengedi. A krumplit is ki kell szedni. — A szőlőben most kapálunk „érés alá“, azaz harmadszor. A szőlőleveleket megtrájtjuk. Az őszel ültetendő fák számára el kell készíteni a gödröket. Az érett gyümölcsöt nagy gonddal szedegessük, a télire valókat pedig száraz, szellős helyen számlára rakjuk el. A hibás gyümölcs aszalóba vetendő. — A gyökérzöldségnek zöldjét, néhány nappal a kiszedés előtt, levágjuk, jó takarmányt ad. — A hizlalásra szánt sertéseket most már ólba kell fogni. Ha elegendő takarmányunk van, ködös időben a marhát soha sem kell kihajtani az istállóból. — A méhek sejtjeit a hónap második felében már föl lehet metszeni.

A vadászat kezd hatalmas arányokat ölteni; fogoly, tüz most esik legtöbb; a kacásásra is elég jó idők járnak; a nyulat, kivált míg a fűrjek itt vannak, tartogatni kell későbbre.

A rák szeptemberben (valamint egyik olyan hónapban sem, melynek nevében r van) nem élvezhető.

B. T.

tosíthatnak s így kisebb mérvben lesznek ez uton is terhelve s így a jégbiztosítás is könnyebben hozzáférhetőbbé s általában igénybe vehetővé tétetik, a mely díjak a gazdák részére átengedett nyereségek által remélhetőleg folyton kevesbedni fognak; s végre tekintettel arra, hogy mindezen tetemes előnyök mellett az esetleges veszteségek fedezetére a szövetség részére egy folyton növekedő tartaléktöke képzése is elérhető: mindezen indokok azon meggyőződésre vezérelték a gazdasági egyesület választmányát, hogy az első magyar bizt. társaság által életbeletett jégbiztosítási szövetség életrevalóság, egy hasznosság tekintetéből a gazdaközönségnek nagy előnyöket biztosít. S mert az első magyar biztosító társaság ezen hazafias törekvése által a magyar gazdák érdekeit kívánja szolgálni, az elfajult jégbiztosítást, a változott viszonyoknak megfelelő helyes alapra tekintve, a szövetségbe lépő magyar gazdák javára fejleszteni, — ezen meggyőződéstől áthatva: a Zemplénmezei gazdasági egyesület választmányára a legkövetlenebbül vél a gazdaközönségnek szolgálni, midőn az első magyar bizt. társaság által létesített jégbiztosítási szövetségbe a gazdaközönségnek a tömeges belépést s ez uton is anyagi érdekeinek felkarolását melegen ajánlja.

Ezen jegyzőkönyvi határozat a választmány elnökének azzal rendeltetett kiadati, hogy azt az I-ő magyar bizt. társalattal, megfelelő átirat kíséretében és a hazai gazdasági egyletekkel hozzájárulás végett közölje.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

A zalaegerszegi önk. tüzoltó egyesület ma, szept. 12-én d. u. 2 órakor az izr. hitközség iskola termében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyai: 1. Udvardy Ignác úr lemondása folytán üresedésbe jött egyleti jegyzői állás betöltése. 2. Szeghő István e. elnök úr lemondásának bejelentése. — Miután az augusztus 29-ére hirdetett közgyűlést — a tagok csekély számmal lévén jelen — nem lehetett megtartani, a jelen gyűlés az alapszabályok értelmében — tekintet nélkül a megjelenő tagok számára — határozatképes lesz.

Gyászír. Vettük a következő gyászjelentést: Özv. Sélly Lászlóné szüla. Riegler Mária egy a maga, mint gyermekei: Terézia és Pál, nevelt leánya Bellóni Jánosné és ennek gyermekei, valamint számos rokonai nevében szomorodott szívvel jelentik felejthetlen férje, illetőleg édesatyjok Sélly László földbirtokos urnak élete 70 ik évében hosszas szenvedés után 1886-ik évi szeptember hó 3-án délután 7 órakor a halotti szentség ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. — A boldogultnak hűl tetemei f. évi szeptember hó 5-én d. u. 4 órakor fognak a gelsei sírkertben a római kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig ugyan f. hó 10-én fog a Mindenhatónak a gelsei templomban bemutatni. Áldás és béke hamvaira! — A boldogult a megye vezéregyéniségeinek egyike, a közügyek lelkes harcosa volt, kinek gyászos elhunytja meggyeszerke mely részvétre talál!

A megyei közigazgatási bizottság szeptember havi ülését f. hó 14-én fogja tartani a nagymegyház gyűlés termében.

A veszprémi egyházmegye köréből. Polgár Ignác szabari plebános plebánia-javadalmazól lemondott. — Perényi Antal szentgróthi segédlelkész, aki az ottani egyesületet oly tevékeny harcosa volt, a veszprémi Dávid-árvaintézet felügyelőjévé neveztetett ki; helyébe segédlelkésznek Bujtás József új áldozár díszöltöltött.

A zalaegerszegi közepkereskedelmi iskolával és műasztalos tanműhelyvel kapcsolatos polgári iskolánál az 1886-7. tanévi beiratás f. hó 5-én befejeztetett. Beíratott az I. osztályba 66, a II-ikba 32, a III-ikba 21, a IV-ikbe 17, V-ikbe 16, a VI-ikba 8, a VII-ikbe 2, összesen 162 tanuló, mely szám szemben a múlt évi 148 létszámmal, 14 növekedést tüntet fel. A közepke reskedelmi iskola I. évfolyamába 13, a II-ikba 6, a III-ikba 2, összesen 21, a műasztalos tanműhelybe egy V-ik és két VI. osztályos növendék iratkozott be. A beiratkozott tanulók nagy száma legfényesebb bizonyítéka ezen tanintézet életrevalóságának s hiszik, hogy főképp a közepkereskedelmi szaktanfolyam életbe léptetése folytán a tanulók száma folyton fog gyarapodni.

Az arpakállítást, mely f. évi szeptember hóra Keszthelyre volt tervezve s melynek rendezésével a zalamegyei gazdasági egyesület a keszthelyi vidéki gazdakört bizta meg, mint értesülünk — tekintve az ideiglenes silány árpatermést, — ez évben elmarad.

Kérelem városunk polgáraihoz. A helybeli polgári iskola szakosztályában 2 vidéki fiú óhaját kiképeztetni nyerni, kiknek szegény iparos szülői nyomasztó anyagi körülményeik mellett az iskoláztatás költségeit nem bírják fedezni a maguk erejéből. E szegény törekvő, más iskolákban jeles előmenetelt tanúsított fiúkat céljuk közeléből veti vissza sorsuk. Felkérjük Z. Egerszeg lelkes polgárait, kik nemes lelkük jótékony-ságából e szegény gyermekeknek oly módon juttatni kívánják, hogy hetenkint vagy két hetenkint egyet egy-egy napi étellel ellátni kegyesek lesznek, f. hó 13-ig lapunk szerkesztőségénél ebbeli jóindulatú kész-ségüket bejelenteni sziveskedjenek! —

A mindennapi és ismétlő iskolázás pontos keresztülvitele tárgyában a megyei közigazgatási bizottság múlt havi ülésén a következő, nagy fontosságú végzést hozta: Miután a tankötelesek nagy részének a mezei munkákhoz és legeltetéshez való büntetlen s egyes vidékeken kóros megszokássá tajult felhasználása a mindennapi és ismétlő iskolázás törvényes keresztülvitelét az ennek végrehajtásában érdekelt hatóságok legjobb buzgalma dacára is lehetetlenné teszi; miután ezen bajok orvoslásában — az ellenőrzés természetéhez képest — első vonalban az iskolai helyi hatóságok odaadó s kitartó ügyszeretettel várhatni kellő eredményt: Zalamegye közigazgatási bizottsága felhívja az összes érdekelt egyházi s világi iskolai hatóságokat, miniszteri is-

kola látogatókat, iskolaszéki s gondnoksági elnököket, járási szolgabírákat, polgármesteri hivatalokat, hogy a tanév pontos megkezdése, befejezése, illetve a törvényes szorgalmi idő tartama körül előforduló igazolatlan mulasztásokat, a közigazgatási bizottságnak ugyanezeu ügyben 1885 évi 1249. számú végzésével kiadott utasítások értelmében kérlelhetlen szigorral megbüntessék. Főleg pedig, hogy az igazolatlanul mulasztóknak a tanítók által telelősség terhe alatt pontosan összeirt jegyzéke az iskolaszéki s gondnoksági elnökök által a községi bírónak a büntetés végrehajtása céljából átadassék s minden végre nem hajtott esetben ugyanezen jegyzék az iskolaszéki s gondnoksági elnök által további fegyelmi eljárás céljából a királyi tanfelügyelőhöz beküldessék. Zalamegye közigazgatási bizottsága ezen országos bajjal szemben, az összes egyházi és világi előjárásoknak törvényes kötelemeik iránti közérzetén kívül még hazafias buzgalomhoz is fordul s a népoktatásunk felvirágzására fordított gond és áldozatok címén teljes bizalommal felhívja, hogy a társadalmi helyzetük összes előnyével vegyék ki részüket a nemzeti és humánus szempontból egyaránt szent törekvésből, melylyel tanköteleseinknek egész nemzedékei a vallásörökösével szövetséget ismereteknek megmentetnek.

Köszönet nyilvánítás. F. hó 4-én t. Molnár Elek miniszteri iskolalátogató úr szives volt intézetünkben megjelenni és a magyar nyelv elsajátításában legtöbb eredményt feltüntetett növendékek között — Hirschler testvér urak által e célra adományozott 16 frtot kiosztani. Fogadják úgy a nemes lelkű adományozó urak intézetünk és növendékeink irányában tanúsított meleg rokonszenvű- és becses adományukért, valamint a szives kiosztó fáradsága- és személyes megjelenéséért a tantestület legforróbb hála kifejezését. Csáktornya, 1886. szept. 9. Jeney Gusztáv ig. tanító.

Jegyző választás. Csury János halálózása folytán alsó kiralyoveczy jegyzőnek 3 pályázó közül Verbanics Nándor választott meg. A tevékeny fiatal ember 11 éven át a csáktornyai kir. közigazgatói irodában odaadással és teljes buzgósággal működött.

A zalaegerszegi alsófoku kereskedelmi iskola bizottsága f. hó 11-én tartotta alakuló gyűlést, melyen elnöknek Boschán Emil, alelnöknek Fangler Mihály, jegyzőnek Rosenthal Gyula urak választottak. A beiratás határidejéül szeptember hó 15-ike. délután 4 óra tűzött ki; a beiratás a polgári iskola I. osztályában tartatik. Az első félévi 3 frt tandíj a növendékek a beiratás alkalmával az intézet igazgatójánál tartoznak lefizetni. — A szabályszerű előadás szeptember 16-án kezdődik.

Az ösztöndíjas tanulók pontos nyilvántartása tekintetéből a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium legközelebbi rendeletet bocsátott ki, mely szerint a tanintézetek igazgatói évenként kétszer és pedig október és július hónapokban tartoznak tanhatóságukhoz az intézetük ösztöndíjas növendékeiről rovatosa kimutatást beszolgáltatni. Ez intézkedés célja egy részt a pontos nyilvántartás, más részt a növendékek erkölcsi vi-selete és szorgalma is feltüntetendő levén, hogy az esetleg hanyag tanulóktól az ösztöndíj elvonassék.

Új zenemű. Rózsavölgyi és társa cs. és kir. udvari zenemű kereskedésében megjelent *Petneházy induló*. Babavár 200 éves visszafoglalásának emléktünetére. Ajánlva Bevező koronaherceg cs. és kir. trónörökös ötenegének. Magyar zenetörténeti hangulatokkal szerzte Petényi Ottó Ára 80 kr.

Ráth Mór könyvkiadó kiadásában újabb megjelentek: *Washington élete*. Sparks Járed után Czuczor Gergely. Ára 80 kr. Jelen mű a magyar nemzet család könyvtárának 143. és 144. füzetét képviseli. — 1886. évi XXIX törvényekről a telekkönyvi betétek készítéséről. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta Dr. Imling Konrád a kir. tábla pótbírája. Ára 50 kr.

Az „Aurora“ magyar keresztény írók könyvkiadó szövetsége kiadásában most jelent meg az „Aurora“ kis könyvtárának első füzet: Budavár ostroma. Irta Dr. Sziklay János. Ára 12 kr. — E népies és valóban közérdekű vállalat folytatóság füzetei a következők lesznek: 2. füz. Kolozsvár hős bírája. Tört. elbeszélés Balázs Sándortól. 3. füz. Hogy teremtsünk pénzt? Nézetek a hasznos mezei gazdálkodásról. Seitz Tivadartól. 4. füz. Krónikás adomák. Vén bakancsostól. 5. füz. Hogy éljünk sokáig? Ebeczy Bélatól. 6. füz. Egy régi jó magyar város (Kecskemét) az alföldön. Györy Vilmostól. Hogy tehetjük nagyvágy a honi ipart? Mudrony Páltól. 8. füz. A cigányok Magyarországon. Radnai Rezsőtől. 9. füz. Tiszta kezűek. Két elbeszélés Gabányi Árpádtól. 10. füz. Magyarország Mátyás király korában. Ára egy-egy füzetnek 12 kr. 10 füzetre előfizetheti 1 frttal az „Aurora“ magyar keresztény írók könyvkiadó szövetsége Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16. sz. a., valamint minden hazai könyvkereskedés útján. Ajánljuk e pártolásra érdemes vállalatot olvasóink szives figyelmébe.

Felolós szerkesztő s kiadó-tulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Fertőtztelenítő szerek.

Carbolsav	—	1 kilo 50 kr.
Carbolsav	—	1 kilo 30 kr.
Szobára	—	1 üveg 50 kr.
Vasgálicz		

Ugyszinte kitiinőnek bizonyult sertés mentő por adagja 10 kr.

Kapható Kaszter Sándor
gyógyszertárában
Zala-Egerszegben.

